www.tezaurliturgic.ro

ΑΓΙΟΛΟΓΙΚΑ

Ο ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΕΝ ΤΗΙ ΥΜΝΟΓΡΑΦΙΑΙ

Ἀπὸ τῆς μαρτυρικῆς αὐτοῦ τελειώσεως ἐπὶ τῆς βασιλείας Μαξιμιανοῦ (286-305) μέχρι τοῦ νῦν ὁ μεγαλομάρτυς Δημήτριος μεγάλης ἀξιοῦται τιμῆς καὶ εὐλαβείας ἐν τῷ χριστιανικῷ κόσμῳ. Τὸ σκληρὸν αὐτοῦ μαρτύριον, ἡ μετὰ πολλὰ ἔτη ὕστερον παραδόξως ἐπακολουθήσασα τοῦ τιμίου αὐτοῦ σώματος εὕρεσις διὰ τοῦ Ἰλλυριοῦ Ὑπάρχου Λεοντίου, τὰ ἀπειροπληθῆ αὐτοῦ θαύματα τὰ γινόμενα ἐν τῇ πόλει τοῦ μαρτυρίου καὶ τῷ τόπῳ τῆς ταφῆς, ἐν Θεσσαλονίκῃ, τὰ μύρα τὰ ἐκ τοῦ σώματος αὐτοῦ ἀναπηγάζοντα, ὁ τάφος καὶ ὁ περίδοξος καὶ περιλάλητος αὐτοῦ ναός, αἱ παραδόσεις καὶ διαδόσεις περὶ τῶν τελουμένων ὑπ' αὐτοῦ τεραστίων, πάντα ταῦτα ἐμεγάλυναν τὸ ὄνομα αὐτοῦ εἰς πᾶσαν τὴν γῆν καὶ κατέστησαν αὐτὸν τὸν δημοτικώτερον τῶν ἁγίων, εἰς τὴν χάριν καὶ βοήθειαν τοῦ ὁποίου κατέφευγον αἱ χριστιανικαὶ ψυχαὶ ἐπιζητοῦσαι ἄνεσιν. Οἱ συμπολῖται αὐτοῦ Θεσσαλονικεῖς εἰς τὰς διαφόρους κατὰ τῆς πόλεως αὐτῶν βαρβαρικὰς ἐπιδρομάς, εἰς τοὺς κινδύνους, εἰς τὰς παντοίας συμφοράς, εἶχον προστάτην καὶ βοηθὸν τὸν μεγαλομάρτυρα ἕτοιμον, λυτρούμενον αὐτοὺς ἀπὸ παντὸς κακοῦ. Ἔξω ἀπὸ στόματος εἰς στόμα μεγαλόστομος ἡ φήμη διελάλει τὰ παράδοξα ἐν τάφῳ τελούμενα καὶ ἐφαιδρύνοντο τὰ πρόσωπα τῶν πιστῶν καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν τὴν ἐκκλησίαν· ἔσω ἡ εὐλάβεια καὶ πίστις τῶν κατοίκων τῆς πόλεως ἐκόσμει τὸν τάφον τοῦ μάρτυρος καὶ ἀνεστήλου μνημεῖον τῆς εὐσεβείας ἀοίδιμον καὶ περιβόητον, τὸν θαυμαστὸν ἐν πάσῃ τῇ γῇ ναόν· βασιλεῖς καὶ ἄρχοντες γονυπετεῖς μετὰ δώρων προστρέχοντες ἐξῃτοῦντο θερμῶς τὴν ἀντίληψιν τοῦ ἁγίου εἰς πᾶσαν συμφοράν. Χριστιανοὶ ἀπὸ περάτων τῆς γῆς κατελάμβανον τὸν τάφον τοῦ μάρτυρος καὶ καθηγίαζον τὰς ψυχὰς καὶ τὰ σώματα ἐκ τοῦ ἐκπεμπομένου ἀπὸ τῆς σοροῦ αὐτοῦ μύρου· οἱ δὲ τῆς ἐκκλησίας τῶν Θεσσαλονικέων προκαθήμενοι ἅγιοι καὶ λόγιοι ἱεράρχαι, ὁ Εὐστάθιος, ὁ Συμεών, ὁ Παλαμᾶς Γρηγόριος καὶ ἄλλοι ὅσοι ἐκλέϊσαν τὸν ἀποστολικὸν τοῦτον θρόνον, διὰ λόγων καὶ ἐγκωμίων καὶ ὕμνων ἐκόσμησαν καὶ ἐλάμπρυναν τὴν μνήμην τοῦ μάρτυρος καὶ διελάλησαν ὅσα εἶδον καὶ ὅσα παρὰ τῶν παλαιῶν ἤκουσαν καὶ ἐκίνησαν εἰς ἐγκώμια καὶ ὕμνους τοὺς ποιητὰς καὶ ῥήτορας καὶ ἀπετελέσθη οὕτω σὺν τῷ χρόνῳ μεγάλη καὶ πλουσία περὶ τὸν ἅγιον ῥητορικὴ καὶ ποιητικὴ φιλολογία ἀξία πάσης προσοχῆς. Οἱ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
22/07/2020 01:35:17 EEST - 89.39.71.157

www.tezaurliturgic.ro

πατέρες καὶ ποιηταὶ τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τῶν σῳζομένων ὑπομνημάτων καὶ ἀπὸ τῶν διαλαλουμένων θαυμάτων ἐμπνεόμενοι καὶ πυρούμενοι ἐν εὐσεβεῖ ἐξάρσει ἐξύμνησαν τὴν χάριν τοῦ διατρύτου μαρτυρικοῦ σώματος καὶ ἐχάραξαν ὑψηλὰς ᾠδὰς εἰς τὸν συμπαθέστατον μάρτυρα. Τὰ χρυσᾶ τῆς Ἐκκλησίας στόματα ἐκινήθησαν εἰς ὕμνους καὶ ἐδονοῦντο ἐκ συντριβῆς αἱ καρδίαι τῶν πιστῶν. Ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου ὁ Ρωμανός[1], ὁ πατριάρχης Γερμανός, ὁ αὐτοκράτωρ Λέων ὁ Σοφὸς καὶ Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος, οἱ πατριάρχαι Ἰσίδωρος καὶ Φιλόθεος (οἱ Θεσσαλονικεῖς), Ἰωσὴφ ὁ ὑμνογράφος, ὁ Βυζάντιος, ὁ Ἀνατόλιος, ὁ Εὐχαΐτων Ἰωάννης, ὁ Σκυλίτζης Γεώργιος, ὁ Πλανούδης Μάξιμος, οἱ ποιηταὶ Στουδῖται ἔψαλλον τὰ τρόπαια τοῦ ἐνδόξου μάρτυρος. Ἀπὸ τῆς Παλαιστίνης ὁ Θεοφάνης καὶ ὁ Σαβαΐτης Στέφανος, ἀπὸ τῆς Σικελίας ὁ Σικελιώτης Γεώργιος, ἀπὸ τοῦ Ἁγίου Ὄρους ὁ Κουκουζέλης ἐμεγάλυναν διὰ τῶν ὕμνων τὸν περιβόητον. Ἐν Θεσσαλονίκῃ οἱ ἀρχιεπίσκοποι Εὐστάθιος καὶ Ἰωσὴφ καὶ Συμεών, ὁ χαρτοφύλαξ Σταυράκιος καὶ ἄλλοι αὐτόπται καὶ μάρτυρες τῶν τελουμένων ἐξαισίων ὑπὸ τοῦ ἁγίου ἐν τῇ πόλει αὐτῶν ἐξύμνησαν μεγαληγόρως αὐτὰ καὶ κατηρτίσθη οὕτω διὰ τῶν αἰώνων εὐρὺς ποιητικὸς κύκλος πολλοῦ λόγου ἄξιος. Εἰς τὰ μέχρι τοῦδε ἄγνωστα ἔργα τῶν ἐξονομασθέντων ἀνωτέρω ποιητῶν ἐξυμνεῖται ὡς ἀθλοφόρος καὶ ἀθλητῶν ἀκρότης, σημειοφόρος ἐμπρέπων μαρτυρικαῖς καλλοναῖς, κλέος μαρτύρων καὶ ὡράϊσμα, στρατιώτης φαιδρὸς τοῦ Χριστοῦ καὶ τρισαριστεὺς μεγαλόδοξος, στρατιώτης τῆς ἀληθείας κραταιὸς καὶ ἀήττητος, ὁπλίτης εὐσεβείας τὸ δυσσεβὲς καθελὼν τοῦ τυράννου, πύργος Θεσσαλονίκης ὁ ἀπόρθητος, στύλος τῆς Ἐκκλησίας ἀσάλευτος, ἀστὴρ φωτεινότατος καταλαμπρύνων τὴν ὑφήλιον, ἥλιος μέγας καὶ φωταυγὴς καὶ ὑπέρφωτος ἐκπέμπων αὐγὰς τῶν θαυμάτων εἰς τῆς γῆς τὰ πέρατα, διδάσκαλος θεοσεβείας, στήλη στηλιτεύουσα εὐθαρσῶς τὰ πονηρά, φωστὴρ λογικὸς τῆς εὐσεβείας, στόμα Χριστοῦ ἅγιον, στόμα χρυσαυγέστατον τῆς σοφίας τοῦ Θεοῦ, κήρυξ τῶν δογμάτων τῆς εὐσεβείας, ποταμὸς πληρούμενος τῶν ναμάτων τοῦ πνεύματος, προστάτης θερμὸς τῶν ἐν ἀνάγκαις καὶ θλίψεσιν, ἄνθος τερπνότατον καὶ ἀμάραντον μαρτυρικῶν κοιλάδων, στέλεχος μετάρσιον τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, κλῆμα τοῦ Χριστοῦ πολύφορον, κλάδος τῆς Θεσσαλίας ἡδὺς καὶ εὐθαλέστατος, ἄμπελος κυπρίζουσα, ῥόδον μυρίπνουν, φοίνιξ ὑψίκομος, νεανίας τερπνὸς καὶ πάγκαλος, στέφανος χρυσοῦς Θεσσαλονίκης ἐκ πολυχρόων λίθων, κλάδος εὐγενὴς τῶν Μακεδόνων, λειμὼν εὐωδιάζων τῶν ἰαμάτων τὰ χαρίσματα, θησαυρὸς χαρισμάτων Χριστοῦ πολυτίμητος, βίβλος ζῶσα Θεοῦ λαλοῦσα τὰ χρηστά, παρθενίας ἔμψυχον ἄγαλμα, στήλη τοῦ μαρτυρίου ἠλειμ-

[1] Κοντάκιον τοῦ Ρωμανοῦ πλῆρες εἰς τὸν ἅγιον Δημήτριον σῴζεται εἰς τὸν Πατμιακὸν κώδ. 213 φ. 17 - 19. Τέσσαρας δὲ μόνον αὐτοῦ στροφὰς ἐξέδωκεν ὁ Maas ἐν Byz. Zeitschrift 1906 σ. 20.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
22/07/2020 01:35:17 EEST - 89.39.71.157

www.tezaurliturgic.ro

μένη δι' ἀγώνων μαρτυρικῶν, μυροβλύτης, μυρορρόας, μυροθήκη τοῦ νοητοῦ μύρου, ὄνομα μέγα καὶ θαυμαστὸν ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

Εἰς ἐξύμνησιν τοῦ μεγάλου καὶ θαυμαστοῦ τούτου ὀνόματος οἱ ποιηταὶ πάσης ἐποχῆς καὶ παντὸς τόπου ηὐτρέπισαν τοὺς αὐλοὺς αὐτῶν καὶ παρέδωκαν εἰς ἡμᾶς τὰ γεννήματα τῆς μούσης των, θησαυρὸν πνευματικὸν σημαντικὸν ἐσκορπισμένον καὶ ἀφανῆ εἰς τὰς Βιβλιοθήκας τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως. Καὶ τοῦτον τὸν πολύτιμον θησαυρὸν τῆς προγονικῆς σοφίας ἐθεώρησα καθῆκον ἱερὸν νὰ περισυλλέξω, τὸ μὲν διὰ τὰς πολυειδεῖς πληροφορίας τὰς διεσπαρμένας εἰς τὰ ποιητικὰ ταῦτα μνημεῖα καὶ ἀφορώσας τὸ μαρτύριον καὶ τὰ γενόμενα ὑπὸ τοῦ μεγαλομάρτυρος θαύματα, τὸ δὲ διὰ τὴν φιλολογικὴν αὐτῶν ἀξίαν, ὡς ἔργα γνωστῶν καὶ δοκίμων ποιητῶν καὶ συγγραφέων, οἷοι οἱ ἀνωτέρω μνημονευθέντες, καὶ τόσων ἄλλων ἀγνώστων, τῶν ὁποίων τὰ ἔργα ἀνωνύμως περιεσώθησαν. Ἐν τῇ καταρτισθείσῃ συλλογῇ μου, ἡ ὁποία περικλείει εἰς 30 τόμους τὰ εὑρεθέντα ἄγνωστα ἔργα τῶν ποιητῶν τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἀφορῶσα τὸν μεγαλομάρτυρα Δημήτριον ποίησις εἶναι ἀρκούντως πλουσία κατὰ ποσὸν καὶ ποιόν, ὡς μαρτυρεῖ ὁ κατωτέρω κατάλογος τῶν σχετικῶν ποιημάτων, τῶν ὁποίων σημειοῦνται μόνον αἱ ἀρχαὶ καὶ ἡ τούτων προέλευσις ὑποδηλουμένη κάτωθεν δι' ἀριθμοῦ δηλωτικοῦ τοῦ κώδικος τῆς Βιβλιοθήκης, ἐξ ἧς ταῦτα συνελέγησαν. Ἡ ἀναγραφὴ αὕτη περιλαμβάνει μόνον τὴν ἄγνωστον εἰς τὰ λειτουργικὰ βιβλία ποίησιν· ὅπου δέ τινα τούτων ἐξεδόθησαν εἰς θρησκευτικὰ περιοδικὰ σημειοῦται πρὸς πλήρη γνῶσιν τῶν πραγμάτων. Εἰς τὸν κατάλογον τοῦτον δὲν περιλαμβάνεται ἡ προεόρτιος ἀκολουθία τοῦ ἁγίου Δημητρίου, ἡ συνταχθεῖσα καὶ καθιερωθεῖσα ὑπὸ Συμεὼν τοῦ Θεσσαλονίκης πρὸς τιμὴν τοῦ μάρτυρος. Ταύτην διὰ τὴν προέλευσιν αὐτῆς καὶ διὰ τὴν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Συμεὼν συνήθειαν, νὰ ἑορτάζηται δηλονότι δι' ἰδιαιτέρας Ἀκολουθίας ὁ ἅγιος τὴν παραμονὴν τῆς ἑορτῆς αὐτοῦ (ἤτοι τὴν 25 Ὀκτωβρίου), ἥτις συνήθεια μετὰ τῆς Ἀκολουθίας ἐξέπεσαν, δημοσιεύω ἐν τέλει μετὰ τοῦ συνταχθέντος ὑπὸ Εὐσταθίου Θεσσαλονίκης ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ μάρτυρος Ἰδιομέλου, ὅστις βεβαίως καὶ ἄλλα ἄσματα ἐπὶ τῇ ἑορτῇ ἐποίησεν ἀτυχῶς μὴ εὑρεθέντα ἢ ἀνωνύμως φερόμενα.

Ἐν τῇ ἐν λόγῳ προεορτίῳ Ἀκολουθίᾳ τοῦ Θεσσαλονίκης Συμεὼν ἀναγράφεται νέα πληροφορία τέως ἄγνωστος ἀφορῶσα τὸν τόπον τῆς ταφῆς τοῦ μεγαλομάρτυρος, περὶ τῆς ὁποίας οὐδεμία τῶν γνωστῶν πηγῶν μνείαν ποιεῖται. Γνωρίζομεν ἐκ τῶν περισωθέντων ὑπομνημάτων ὅτι ὁ φόνος τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἔλαβε χώραν εἰς τὰς τοῦ δημοσίου λουτροῦ καμάρας τοῦ γειτονοῦντος εἰς τὸ στάδιον, ὅπου ἐφρουρεῖτο ὁ ἅγιος κατὰ προσταγὴν τοῦ Μαξιμιανοῦ· «ἐκέλευσεν (ὁ βασιλεὺς) ἐν αὐτοῖς οἷς ἐφυλάττετο καμινίοις λόγχαις κατασφαγῆναι». Ἀλλ' ὁ Συμεών, ἄγνωστον ποίαν ἀκολουθῶν παράδοσιν, λέγει ὅτι ὁ μάρτυς λογχευθεὶς καὶ τελειωθεὶς ἐρρίφθη εἰς φρέαρ. Ἰδοὺ αἱ λέξεις του: «Μνῆμα σὸν ἀπεδείχθη καὶ τάφος σου τὸ φρέαρ ᾧ ἐρρίφθης».

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
22/07/2020 01:35:17 EEST - 89.39.71.157

www.tezaurliturgic.ro

(Κανόνος ᾠδὴ γ΄ τροπ. δ΄). Καὶ πάλιν ἐν τῷ κοντακίῳ (στίχ. 171) «ριφθεὶς δὲ νεκρὸς τῷ φρέατι συγκέκλεισται»· (ἴδ. καὶ στίχ. 126). Ἡ τοιαύτη εἴδησις εἶναι παράδοξος καὶ ἄγνωστος, διότι οὐδεὶς τῶν ἀρχαιοτέρων ὑπομνηματιστῶν καὶ ποιητῶν ὑπαινίσσεται κἂν τοῦτο, οὐδ' αὐτὸς ὁ Σταυράκιος ὁ συναγαγὼν ἐπὶ τὸ αὐτὸ πάσας τὰς περὶ τοῦ μάρτυρος παραδόσεις καὶ ἐμπεριστατωμένως εἰς τὸν λόγον αὐτοῦ[1] τὰ κατ' αὐτὸν διεξελθὼν ἀναφέρει τοιοῦτόν τι. Ὁ Ὕπαρχος Λεόντιος τὸ τοῦ ἁγίου λείψανον εὗρε «ὑπὸ γῆν κείμενον» καὶ παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ ἐπιστρέφων εἰς τὰ ἴδια τὴν χλαμύδα αὐτοῦ πεφοινιγμένην ἐκ τῶν ἁγίων αἱμάτων καὶ τὴν ζώνην καὶ μέρος τῶν λειψάνων αὐτοῦ, ὅπερ δὲν θὰ ἦτο δυνατόν, ἂν τὸ σῶμα ἦν ἐρριμμένον εἰς φρέαρ. Καὶ ὁ Σταυράκιος τὴν παράδοσιν τῶν ἀρχαίων ὑπομνημάτων ἀκολουθῶν λέγει· «ἦν μὲν τὸ ἱερώτατον ἐκεῖνο σῶμα τοῦ μάρτυρος περὶ τὰς τοῦ λουτροῦ στοάς, ὅπου δῆτα καὶ τὸ μαρτυρικὸν ἔμφρουρος ὢν διήνυσε στάδιον κείμενον κατὰ γῆς τοῖς εὐσεβέσι κρυπτόμενον, τοῖς χριστωνύμοις κατορυττόμενον, ὡς μὴ δοθείη τὸ ἅγιον τοῖς κυσί, μηδὲ τοῖς χοίροις ὁ πολύτιμος μάργαρος». (Κῶδ. Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων Coislin 146 φ. 10α). Πιστεύει δὲ καὶ ὁ τὴν ἅλωσιν[2] τῆς Θεσσαλονίκης (1430) ἐπιζήσας Συμεών, ὅτι τὸ σῶμα τοῦ ἁγίου ἐτηρεῖτο ἀκόμη εἰς τὰς ἡμέρας αὐτοῦ ἄφθαρτον «ἐν τῷ μικρῷ τάφῳ»· (Στίχ. 366) «Ὄλβιος τάφος ὄντως ὁ σός, ὦ Δημήτριε, ὁ νεκρόν σου ἄφθαρτον πλουτῶν» (ἴδ. στίχ. 392 καὶ 208, 305, 321). Ὡς μόνον παραμύθημα διὰ τὴν ἐπελθοῦσαν συμφορὰν παρέμεινεν εἰς τοὺς χριστιανοὺς ὁ τάφος καὶ ὁ ναὸς τοῦ μεγαλομάρτυρος. Ἐκ τοῦ τάφου δὲ τοῦ ἁγίου ἀρυόμενος παρηγορίαν παρεμύθει ὁ Συμεὼν τοὺς ὑποδουλωθέντας εἰς τοὺς κατακτητὰς κατοίκους τῆς πόλεως διὰ τῶν ἑξῆς συγκινητικῶν λέξεων ὡς ἀπὸ μέρους τοῦ μάρτυρος: «Μὴ ἀνιῶ, ὦ πατρίς μου, ὑπαχθεῖσα τυράννοις, ὧν δι' ἐμοῦ ἀπαλλαγὴν εὑρεῖν ἐπιζητεῖς· ἐκλυτρώσομαι γὰρ καὶ νῦν ἐκ θλίψεων καὶ πληρώσω παντοίων ἐνθέων ἀγαθῶν καὶ φυλάξω καὶ σώσω, λέγει Δημήτριος». (Κανόνος ᾠδὴ θ΄ τροπ. α΄ κ. ἑ.)[3].

[1] Ὁ λόγος οὗτος πλήρης εὑρηται ἐν τῇ Ἐθνικῇ Βιβλιοθ. Παρισίων ὑπ' ἀριθ. 146 Coislin καὶ ἐπιγράφεται: «Τοῦ μακαριωτάτου χαρτοφύλακος Θεσσαλονίκης κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Σταυρακίου, Λόγος εἰς τὰ θαύματα τοῦ πανενδόξου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου».

[2] Τὸ ἔτος τῆς ἁλώσεως τῆς Θεσσαλονίκης ὑπὸ τῶν Τούρκων σημειοῦται ἐν τῷ Λαυριωτικῷ κώδ. Η 35 φ. 182 οὕτως: «ἔτους ,ϛϡλη΄ (1430) τῇ κθ΄ τοῦ μαρτίου μηνὸς τῇ Ε΄ ἑβδομάδι τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς, ἡμέρᾳ Τετάρτῃ ὥρᾳ τῆς ἡμέρας... ἡγουμενεύοντος Μαλαχίου ἱερομονάχου εἰς τὴν Λαύραν ἐπῆραν οἱ ἄθεοι Τοῦρκοι τὴν Θεσσαλονίκην». (Σωφρονίου Εὐστρατιάδου, Ἁγιορειτικῶν κωδίκων σημειώματα ἐν «Γρηγορίῳ Παλαμᾷ» τ. Α΄ σ. 763). Ἄλλο σημείωμα ἐν ἑτέρῳ Λαυριωτικῷ κώδ. Ω 24 (ἐν τέλει) τὴν ἅλωσιν τῆς Θεσσαλονίκης ὁρίζει κατὰ τὸ 1427 (ἔνθ' ἀνωτ. σ. 424), ὅπερ δὲν εἶνε ἀκριβές.

[3] Ἐκ τοῦ κανόνος τούτου τοῦ Συμεὼν δῆλον γίνεται ὅτι ὁ Συμεὼν ἐπέζησε τὴν ἅλωσιν τῆς πόλεως καὶ ἐθρήνησε μετὰ τῶν κατοίκων τὴν συμφοράν. Ὥστε τὸ ἔτος τοῦ θανάτου τοῦ Συμεὼν δέον να ὁρισθῇ μετὰ τὸ 1430 καὶ οὐχὶ τὸ 1429, ὡς θέλει ὁ L. Petit (ἴδ. Le Synodicon de Thessalonique ἐν Echos d'Orient ἔτος 18 (1918) σ. 254).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
22/07/2020 01:35:17 EEST - 89.39.71.157

www.tezaurliturgic.ro

Ἄξιον προσοχῆς εἶναι καὶ τοῦτο ὅτι εἰς τοὺς ἀρχαίους ποιητὰς ἡ περὶ τῶν μύρων τῶν ἐξερχομένων ἐκ τοῦ τάφου τοῦ μάρτυρος παράδοσις εἶναι ὅλως ἄγνωστος· οὐδεὶς καλεῖ τοῦτον μυροβλύτην, οὐδὲ κἂν ὑπαινίσσονται τὴν τοιαύτην θαυματουργικὴν τοῦ τάφου ἐνέργειαν, πρᾶγμα ἐξαίσιον, τὸ ὁποῖον ἀναμφιβόλως μεγαλοστόμως θὰ διεσάλπιζον. Ἁπλῶς μόνον λέγουσιν ὅτι χάρις πηγάζει ἐκ τῆς σοροῦ αὐτοῦ καὶ ἀξιοῦνται οἱ πιστοὶ τῶν ἰαμάτων τὰ χαρίσματα. Περὶ μύρων, καὶ τόσης μάλιστα ἀφθονίας, οὐδεὶς λόγος· μόνον οἱ μεταγενέστεροι ποιηταὶ Ἰωάννης ὁ Σταυράκιος, Γεώργιος ὁ Σκυλίτζης, Συμεὼν ὁ Θεσσαλονίκης καὶ ὅσοι τοιοῦτοι ἄγνωστοι ὡς κεφάλαιον τῶν θαυμάτων καὶ τῶν πάντων ἐξαισιώτερον ἐξαίρουσι τὴν ὡς ποταμὸν ἐκροὴν ἐκ τοῦ τάφου τοῦ μύρου· οὔτε ὁ Ρωμανός, οὔτε ὁ Θεοφάνης, οὔτε Στέφανος ὁ Σαβαΐτης, οὔτε ὁ πατριάρχης Γερμανός, οὔτε ὁ Σικελιώτης Γεώργιος, οὔτε Ἰωσὴφ ὁ ὑμνογράφος, οὔτε ὁ Βυζάντιος, οὔτε ὁ Ἀνατόλιος, ἀλλ' οὐδὲ ὁ Θεσσαλονίκης Εὐστάθιος, ὑπαινίσσονται κἂν τὴν διὰ μύρων θαυματουργίαν· θαύματα μόνον καὶ μαρτυρικὰ ἐξυμνοῦσι παλαίσματα καὶ πλέον οὐδέν. Ἡ σιωπὴ τῶν ἀνωτέρω ποιητῶν ἐπὶ κεφαλαιώδους θαύματος, τὸ ὁποῖον οἱ μετὰ ταῦτα συγκινητικῶς ἐξαίρουσι καὶ ἰδίᾳ οἱ Θεσσαλονικεῖς ποιηταί, οἱ τὰς πηγὰς τῶν μύρων πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχοντες, μαρτυρεῖ ὅτι ἡ τοῦ μύρου ἐκροὴ ἐγένετο εἰς χρόνους μεταγενεστέρους — καὶ πρῶτος τοιοῦτόν τι κατὰ τὸν δέκατον αἰῶνα ἀναφέρει ὁ ἱστορικὸς Καμενιάτης — διαρκοῦσα μέχρι τῶν χρόνων τῆς ἁλώσεως τῆς Θεσσαλονίκης ὑπὸ τῶν Τούρκων, ὡς ἐπιβεβαιοῖ τοῦτο ὁ κατωτέρω Κανὼν τοῦ Θεσσαλονίκης Συμεών.

Ἡ ἐκ τῶν διαφόρων Βιβλιοθηκῶν ἐπισυναχθεῖσα καὶ τὸν μεγαλομάρτυρα Δημήτριον ἀφορῶσα ὑμνογραφία εἶναι ἡ ἀκόλουθος:

Εἰς τὸν Ἑσπερινὸν

Στιχηρὰ

Ἦχος δ'. ὡς γενναῖον ἐν μάρτυσιν

1 Ἀθλικοῖς στρατηγήμασιν ἀριστεύσας Δημήτριε...
2 Ποταμοὶ τῶν θαυμάτων σου ὑπερβλύζουσιν ἔνδοξε...
3 Ὥσπερ λίθοις τιμίοις σε τοῖς ποικίλοις χαρίσμασι...

(Κῶδ. 1619 φ. 121 Παρ.)[1].

---

[1] Αἱ εἰς τὸ τέλος ἑκάστου κώδικος συγκεκομμέναι λέξεις δηλοῦσι τὸ ὄνομα τῆς Βιβλιοθήκης, ἐν ᾗ εὑρηται· οὕτω:

Παρ. = Παρισίων Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης.

Λαύρ. = Λαύρας (ἐν Ἁγίῳ Ὄρει).

Βατ. = Βατοπεδίου.

Καυσοκ. = Καυσοκαλυβίων (ἐν Ἁγίῳ Ὄρει). Οἱ κώδικες οὗτοι τῶν Καυσοκαλυβίων ἀπηρτίσθησαν ὑπὸ τοῦ πνευματικοῦ Χαρίτωνος τοῦ ἐκ Τρικκάλων († 1906). Ὁ λόγιος

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
22/07/2020 01:35:17 EEST - 89.39.71.157

www.tezaurliturgic.ro

4 Λογχευθεὶς τὸν πολέμιον σοῦ ταῖς λόγχαις κατέτρωσας...
5 Ποταμὸν σε πληρούμενον τῶν ναμάτων τοῦ πνεύματος...
6 Ὡς ἀστὴρ φαεινότατος ἐπὶ γῆς ἀναδέδειξαι...
(Καυσοκ. Θ 77 φ. 321 Λαύρ. *1130* φ. 183 Βατ.)

Ἄλλα

Ἦχος α΄. τῶν οὐρανίων ταγμάτων

7 Τὸν θεῖον ὄντως ὁπλίτην καὶ μιμητὴν τοῦ Χριστοῦ...
8 Χαίρει πληθὺς τῶν ἀγγέλων καὶ ἀθλητῶν οἱ χοροὶ...
9 Καὶ οἱ ποθοῦντές σε μαρτυς χαίρομεν πνεύματι...
10 Τὸν στρατιώτην Κυρίου καὶ θεῖον μάρτυρα...
(Καυσοκ. Θ 77 φ. 292 Λαύρ.)

11 Τῇ παμφαεῖ πανηγύρει τοῦ Χριστομάρτυρος...
12 Ὡς εὐσεβείας ὁπλίτης καὶ στρατιώτης Χριστοῦ...
(Θ 32 φ. 55 β Λαύρ.)

13 Τὴν τῶν λειψάνων σου θήκην Θεσσαλονίκη τιμᾷ...
14 Θεσσαλονίκη σε ἔχει πύργον ἀπόρθητον...
(Ε 152 φ. 98 Δαύρ.)

15 Θεσσαλονίκη χορεύει ἐπὶ τῇ μνήμῃ σου...
16 Δεῦτε πιστοὶ συνελθόντες ἀνευφημήσωμεν...
(Θ 77 φ. 292 Λαύρ.)

Ἄλλα

Ἦχος α΄. Ὦ τοῦ παραδόξου

17 Ὦ τοῦ παραδόξου θαύματος Δημητρίου ψυχὴ...
18 Βαβαὶ τῶν σῶν μεγαλείων σοφέ! τοῦ τυράννου θράσος...
19 Τὴν σὴν δοξάζουσι κοίμησιν οὐρανῶν τὰ πλήθη...
20 Τοῦ θείου μύρου σου πάντιμε ἡ ὀσμὴ ἐξῆλθεν...
(Καυσοκ.)

οὗτος μοναχός, ὁ ἐν τῇ μονῇ τῶν Μετεώρων τὸ πρῶτον μονάσας καὶ ἐκεῖ μοναχὸς γενόμενος, εἶτα καὶ ἐν τῷ Σινᾷ διατρίψας ἀντέγραψεν ἐξ ἀρχαίων κωδίκων πλείστας ἀνεκδότους Ἀκολουθίας ἐκ τῶν δύο ἀνωτέρω μονῶν καὶ κατήρτισε συλλογὴν σπουδαιοτάτην ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων, τὴν ὁποίαν ἐπλούτισεν ἐξ ἀντιγραφῆς ἄλλων τοιούτων ἀπὸ ἀρχαίους Ἁγιορειτικοὺς κώδικας. Ἐκ τῆς συλλογῆς ταύτης ὁ ὑποτακτικὸς αὐτοῦ ἱερομόναχος Μεθόδιος ἀντέγραψε (τῷ 1893) τὰ πλεῖστα εἰς δύο τόμους ἀποκειμένους νῦν ἐν τῇ Μεγίστῃ Λαύρᾳ, τοὺς ὁποίους εἴχομεν ὑπ' ὄψιν καὶ ὀνομάζομεν κώδ. Καυσοκαλυβίων. Τὴν ἄλλην συλλογὴν τοῦ πνευματικοῦ Χαρίτωνος μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ οἱ ὑποτακτικοὶ αὐτοῦ μετέφερον ἐκ τοῦ Σπηλαίου τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, εἰς ὃ ἤσκησεν καὶ ἀπέθανεν ὁ Χαρίτων, εἰς τὴν Καλύβην, τὴν ὁποίαν ἔκτισαν ἐν Καυσοκαλυβίοις ἐπ' ὀνόματι τοῦ «Ἀκαθίστου ὕμνου»· ὁ δὲ γέρων Ἀθανάσιος ὁ τῆς Καλύβης προϊστάμενος ἐδώρησε πάντα τὰ βιβλία τῆς Καλύβης ἔντυπα καὶ χειρόγραφα, εἰς 422 σώματα ἀνερχόμενα, τὴν 4 Μαΐου τοῦ 1931 εἰς τὸ Κυριακὸν τῆς Σκήτης Καυσοκαλυβίων «Ἁγία Τριὰς», τῆς ὁποίας νῦν θεωροῦνται κτῆμα.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
22/07/2020 01:35:17 EEST - 89.39.71.157

www.tezaurliturgic.ro

Ἄλλα

Ἦχος β΄. ὅτε ἐκ τοῦ ξύλου σε

Ποίημα Συμεὼν Θεσσαλονίκης

21 Λάμπεις τῇ πατρίδι σου ἀεὶ ἔνδοξε Δημήτριε μάρτυς...
22 Μάρτυς ἀθλοφόρε τοῦ Χριστοῦ θαύμασιν ἀστράπτεις τῷ κόσμῳ...
23 Λόγχαις ἐκεντήθης τὴν πλευρὰν διὰ τὸν νυγέντα σωτῆρα...

(*Καυσοκ. Θ 32* φ. 54 Λαύρ. *1130* φ. 162 Βατ).

Ἄλλα

Ἦχος β΄. Ποίοις εὐφημιῶν

Ποίημα Ἰωάννου Σταυρακίου

24 Πᾶσαν ἀντ᾽ οὐδενὸς θέμενος...
25 Ποίοις οἱ εὐτελεῖς ὄμμασι...
26 Τίνα τὰ φοβερὰ ἄσματα...
27 Ποίοις οἱ γηγενεῖς χείλεσι...

(*Καυσοκ. Θ 77* φ. 294 Λαύρ. *1131* φ. 237 Βατ. *175* μονῆς Παντοκράτορος (ἐν Ἁγίῳ Ὄρει).

28 Πάθος τὸ τοῦ λοιμοῦ ἔστησας...
29 Νόες οἱ τοῦ Θεοῦ βήματι...
30 Σκέπη Χριστιανῶν Δέσποινα...

(*175* Μονῆς Παντοκράτορος· ἐδημοσιεύθησαν ἐκ τούτου τοῦ κώδ. ὑπὸ Ἀθανασίου Παντοκρατορινοῦ ἐν «Γρηγορίῳ Παλαμᾷ» τ. ΙΑ΄ σ. 372-373).

Ἄλλα

Ἦχος πλ. β΄. Ὅλην ἀποθέμενοι

31 Ὅλος ἀνακείμενος τῷ παντεπόπτῃ Δεσπότῃ...
32 Χάρισμα ἐπλούτησας ἐκ δεξιᾶς τοῦ ὑψίστου...
33 Ὅλην ἀναθέμενος μετὰ Θεὸν τὴν ἐλπίδα...

(*Καυσοκ.*)

Ἄλλα

Ἦχος β΄. Οἶκος τοῦ Ἐφραθᾶ

34 Ἔχομέν σε πολλῶν δοτῆρα χαρισμάτων...
35 Ἄσματα λιγυρὰ τῶν ἄθλων τοὺς ἐπαίνους...
36 Ῥῦσαι παθῶν ψυχῆς καὶ σώματος εὐχαῖς σου...
37 Πόθῳ τῆς τριλαμποῦς θεότητος ταῖς λόγχαις...
38 Πάναγνε τὸν ἐκ σοῦ τεχθέντα Θεὸν Λόγον...

(*Καυσοκ.*)

39 Μύρον τὸ νοητὸν σέ, μάρτυς, καταθέλξαν...
40 Εὖγε τῆς καλλονῆς τοῦ μύρου τῆς σαρκός σου...
41 Εἰς βόθρον τὸν σατὰν ὃν ὤρυξέ σοι μάρτυς...
42 Μύρου τοῦ νοητοῦ ἀξία μυροθήκη...

(*Θ 77* φ. 294 Λαύρ.)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
22/07/2020 01:35:17 EEST - 89.39.71.157

www.tezaurliturgic.ro

Ἄλλο

Ἦχος πλ. δ΄. Ὦ τοῦ παραδόξου

43 Ὦ τοῦ παραδόξου θαύματος ἡ δι' αἱμάτων βαφή...

(Θ 32 φ. 54β Λαύρ.)

Ἰδιόμελα

Ἦχος πλ. α΄.

Ποίημα Ἰωάννου Σταυρακίου

1 Ὅπου ἐπικληθήσῃ παμμέγιστε Δημήτριε...

(Καυσοκ. Θ 77 φ. 325 Λαύρ. *1129* φ. 198 Βατ. 175 Παντοκράτορος. Ἐξεδόθη ἐκ τοῦ τελευταίου τούτου κώδ. ὑπὸ Ἀθανασίου Παντοκρατορινοῦ ἐν «Γρηγορίῳ Παλαμᾷ», ΙΑ΄ σ. 377).

Ἦχος πλ. α΄. Πρὸς τὸ: Σαλπίσωμεν ἐν σάλπιγγι

Ποίημα Εὐσταθίου Θεσσαλονίκης

2 Συνδράμωμεν ἐν πίστει τε καὶ πόθῳ...

(Καυσοκ. Γ 86 φ. 38 β Λαύρ. 1130 φ. 164 Βατ.)

Ἦχος α΄

Ποίημα Ἰωάννου Σταυρακίου

3 Τρισαριστεῦ ἀντιλήπτωρ ἡμῶν μεγαλόδοξε Δημήτριε...

(Καυσοκ. Θ 77 φ. 299 β Λαύρ. *Δ 68* φ. 284 Λαύρ. *1129* φ. 195 Βατ. 175 Παντοκράτορος. Ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ *Ἀθ. Παντοκρατορινοῦ* ἔνθ' ἀνωτ.)

Ἦχος δ΄.

4 Τὸν τοῦ Χριστοῦ στρατηγέτην ἄριστον...

(Καυσοκ.)

Ἦχος πλ. δ΄.

Ποίημα Λέοντος τοῦ Σοφοῦ
τὸ δὲ μέλος τοῦ Γλυκέος

5 Ὁ τῆς ἀληθείας ἀήττητος στρατιώτης ὁ μέγας μάρτυς...

(Δ 164 Λαύρ.)

Ἦχος δ΄.

Ποίημα τοῦ Χρυσάφη

6 Τὸν στρατιώτην τὸν λαμπρὸν τοῦ πάντων βασιλέως...

(Δ 164 Λαύρ.)

Ἦχος...

Ποίημα Ἰωάννου τοῦ Κουκουζέλη

7 Κατὰ τὴν ᾄσματίζουσαν τοῦ Σολομῶντος λύραν...

(Δ 164 Λαύρ.)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
22/07/2020 01:35:17 EEST - 89.39.71.157

www.tezaurliturgic.ro

Εἰς τὸν Ὄρθρον

Κάθισμα

Ἦχος δ΄. Ὁ ὑψωθεὶς ἐν τῷ σταυρῷ

1 Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγωνίσω...
(1619 φ. 121 Παρ.)

2 Ὁ τὸν Χριστὸν ἐν παρρησίᾳ κηρύξας...
(Καυσοκ.)

Ἄλλο

Ἦχος δ΄. Ἐπεφάνης σήμερον

3 Δημητρίου σήμερον τοῦ ἀθλοφόρου...
(267 σελ. 343 Παρ. *1130* φ. 166 Βατ.)

Ἄλλο

Ἦχος πλ. δ΄. Τὴν σοφίαν τοῦ Λόγου

4 Τοῦ σταυροῦ τῇ δυνάμει κραταιωθεὶς...
(13 φ. 118β Παρ.)

5 Τὰς βολὰς τῶν θαυμάτων ὡς ἀστραπὰς...
(Καυσοκ. Θ 77 φ. 304 Λαύρ. *1130* φ. 166 Βατ.)

Ἄλλο

Ἦχος πλ. α΄. Τὸν συνάναρχον Λόγον

6 Τὴν σὴν μνήμην τελοῦντες ἀνευφημοῦμέν σε...
(Καυσοκ.)

Ἄλλο

Ἦχος γ΄. Τὴν ὡραιότητα

7 Μίμησις μάρτυρος τιμὴ ἐπάξιος...
(Καυσοκ.)

Ἄλλο ὅμοιον

Ποίημα Ἰωάννου Σταυρακίου

8 Τὸν συμπαθέστατον Κυρίου μάρτυρα...
(175 Παντοκράτορος· ἐδημοσιεύθη ἐν Γρηγορίῳ Παλαμᾷ» (ἔνθ' ἀνωτ.)

Ἄλλο ὅμοιον

τοῦ αὐτοῦ Σταυρακίου

9 Τεῖχος ἀπόρθητον μάρτυς πρεσβείαις σου...
(Θ 32 φ. 56β Λαύρ. *175* Παντοκράτορος· ἐδημοσιεύθη ἔνθ' ἀνωτ.)

Ἄλλο

Ἦχος δ΄. Κατεπλάγη Ἰωσὴφ

10 Ὡς γενναῖον ἀθλητὴν καὶ στρατιώτην κραταιὸν...
(Καυσοκ. Θ 77 φ. 329 Λαύρ. *1130* φ. 170 Βατ.)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
22/07/2020 01:35:17 EEST - 89.39.71.157

www.tezaurliturgic.ro

Κοντάκιον αὐτόμελον

οὗ ἡ ἀκροστιχὶς
«Στεφάνου τὸ ἔπος»

Ποίημα Στεφάνου τοῦ Σαβαΐτου

Ἦχος β

1 Τοῖς τῶν αἱμάτων σου ῥείθροις Δημήτριε... (ἴδ. ἔντυπα)

Ὁ οἶκος

α΄ Σὺ εἶ τὸ φῶς τῶν ἐσκοτισμένων... (ἴδ. ἔντυπα)
β΄ Τρόποις ἐνθέων κατορθωμάτων...
γ΄ Ἔχων πολλὰ καὶ νῦν ῥητορεῦσαι...
δ΄ Φράσαι τὰ σὰ τεράστια μάρτυς...
ε΄ Ἄγαν σπουδαῖος πρὸς περιστάσεις...
ς΄ Τοῦτον τὸν μέγαν πάντες ἐν ὕμνοις...

(Γ28 φ. 29 Λαύρ. *1041* φ. 40β Βατ. Ἐδημοσιεύθη ὑπ' ἐμοῦ ἐν τῇ «Νέᾳ Σιὼν» τ. ΚΘ (1934) σ. 125 - 128).

Κοντάκιον ἕτερον

Ποίημα Ἰωάννου Σταυρακίου

Ἦχος πλ. δ΄ τῇ ὑπερμάχῳ

2 Τῷ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ καὶ ἀντιλήπτορι...

Ὁ οἶκος

Ἄλλος ἥλιος ὤφθης οὐρανόθεν ἐκπέμπων...

(Καυσοκ. Θ77 φ. 314β Λαύρ. *175* Παντοκράτορος. Ἐδημοσιεύθη ἐν «Γρηγορίῳ Παλαμᾷ» ἔνθ' ἀνωτ. σ. 375).

Κοντάκιον ἕτερον

Ἦχος πλ. δ΄. Τῇ ὑπερμάχῳ
(ὅμοιον τῷ ἀνωτέρω)

Ὁ οἶκος

Ἄναρχε Θεοῦ Λόγε ἱκεσίαις τοῦ μάρτυρος...
(εἰς 24 στροφάς· εὕρηται ἐν ἰδίᾳ ἁγιορειτικῇ φυλλάδι)

Ὁ Κανὼν

Ποίημα Ἰωάννου Σταυρακίου
Χαρτοφύλακος Θεσσαλονίκης

Ἦχος α΄. Ἀναστάσεως ἡμέρα

1 Ἀναστάσεως ἡμέρα Δημητρίου σφαγὴ...

(Καυσοκ. Θ77 φ. 307 Λαύρ. *175* Παντοκράτορος. Ἐδημοσιεύθη ἐν «Γρηγορίῳ Παλαμᾷ» ἔνθ' ἀνωτ. σ. 373).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
22/07/2020 01:35:17 EEST - 89.39.71.157

www.tezaurliturgic.ro

Κανὼν ἕτερος

Ποίημα τοῦ Πορφυρογεννήτου κυροῦ Κωνσταντίνου

Ἦχος β'. Δεῦτε λαοὶ

2 Ρεῖθρα ζωῆς ρέοντα ἐκ τῆς κοιλίας σου...

(Ι 185 φ. 289 Λαύρ. *1131* φ. 248 Βατ. Ἐδημοσιεύθη ὑπὸ Σπυρίδωνος Λαυριώτου ἐν «Γρηγορίῳ Παλαμᾷ» τ. Η' σ. 260.

Κανὼν ἕτερος

Ποίημα Θεοφάνους

Ἦχος γ'. Ἄσωμεν τῷ Κυρίῳ

3 Τὸν λογικὸν φωστῆρα τῆς εὐσεβείας πάντες...

(Δ 14 φ. 6 Λαύρ.)

Κανὼν ἕτερος, οὗ ἡ ἀκροστιχὶς

«Δημητρίου με τὸ σθένος φυλαττέτω»

Ποίημα Θεοφάνους

Ἦχος δ'. Θαλάσσης τὸ ἐρυθραῖον

4 Δοξάσας τοῖς τῆς σαρκός σου μέλεσι τὸν ποιητήν...

(Δ 55 φ. 30 Λαύρ. *Δ. α.* XIII Κρυπτοφέρρης. Ἐδημοσιεύθη μετὰ πολλῶν σφαλμάτων ἐν «Γρηγορίῳ Παλαμᾷ» ἔνθ' ἀνωτ.)

Κανὼν ἕτερος, οὗ ἡ ἀκροστιχὶς

«Κατάρχομαί σοι μάρτυς ὕμνον ἐκ πόθου»

Ἦχος πλ. β'. Κύματι θαλάσσης

5 Κύριε Θεέ μου ὁ μάρτυσι σθένος ὀρέξας πρότερον...

(Δ 55 φ. 26 Λαύρ. *1130* φ. 167 Βατ. Ἐδημοσιεύθη ἐν «Γρηγορίῳ Παλαμᾷ» ἔνθ' ἀνωτ. σ. 162).

Κανὼν ἕτερος

Ἦχος πλ. β'. Κύματι θαλάσσης

6 Χάριν μοι πλουσίαν θεόθεν βραβεύοις ταῖς ἱκεσίαις σου...

(Ε 152 φ. 100β Λαύρ.)

Κανὼν ἕτερος, οὗ ἡ ἀκροστιχὶς

«Μύρου γεραίρω τὴν χάριν Δημητρίου Γεώργιος Σκυλίτζης»

Ποίημα Γεωργίου Σκυλίτζη

Ἦχος πλ. δ'. Ἁρματηλάτην Φαραὼ

7 Μύρου εὐώδους καὶ σεπτοῦ Δημήτριε ἠνεωγμένη πηγή...

(Θ 77 φ. 325β Λαύρ. *1130* φ. 167 Βατ. *1129* φ. 199 Βατ. *1126* φ. 254 Βατ. Ἐδημοσιεύθη δὶς ἐν «Γρηγορίῳ Παλαμᾷ» τ. Η' σ. 263 ὑπὸ *Σπυρίδωνος Λαυριώτου* καὶ τ. ΙΑ' σ. 378 ὑπὸ *Ἀθανασίου Παντοκρατορινοῦ*).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
22/07/2020 01:35:17 EEST - 89.39.71.157

www.tezaurliturgic.ro

Κανὼν ἕτερος

Ἦχος πλ. δ΄. Ἁρματηλάτην Φαραὼ

8 Ἱερωτάτην ἑορτὴν γηθόμενοι νῦν συστησώμεθα...

(*Θ86* φ. 248 Λαύρ.)

Κανὼν ἕτερος

Ποίημα Ἰωσὴφ

Ἦχος β΄. Δεῦτε λαοὶ

9 Τῷ βασιλεῖ τῶν οὐρανίων δυνάμεων...

(*Γ21* φ. 25β Λαύρ.)

Κανὼν ἕτερος

Ποίημα Ἰωσὴφ

Ἦχος γ΄. Ὁ τὰ ὕδατα πάλαι

10 Τῷ φωτὶ τῷ μεγάλῳ πεφωτισμένος Δημήτριε...

(*Ε118* Λαύρ. *Γ21* φ. 74 Λαύρ.)

Κανὼν ἕτερος

Ποίημα Ἰωσὴφ

Ἦχος δ΄. Τριστάτας κραταιοὺς

11 Τῷ θρόνῳ παρεστὼς τῆς ἁγίας Τριάδος...

(*Γ21* φ. 42 Λαύρ. (μόνον ἡ α΄ καὶ γ΄ ᾠδή· αἱ λοιπαὶ ἐξέπεσον).

Κανὼν ἕτερος, οὗ ἡ ἀκροστιχὶς

«Ἕκτην δέχοιο τήνδε τὴν ᾠδὴν μάκαρ Ἰωσὴφ»

Ποίημα Ἰωσὴφ

Ἦχος πλ. β΄. Ὡς ἐν ἠπείρῳ

12 Ἐν εὐφροσύνῃ παμμάκαρ...

(*Κῶδ. 362* Ἱεροσολύμων. Ἰδ. *Κεραμέως*, Ἱεροσολ. Βιβλιοθ. Β, 477).

Κανὼν ἕτερος, οὗ ἡ ἀκροστιχὶς

«Τὴν ὀγδόην δέησιν ὦ μάρτυς δέχου Ἰωσὴφ»

Ποίημα Ἰωσὴφ

13 Τῷ ἔρωτι μάκαρ...

(*1009* φ. 244 Βατ. Δ. α. ΙΙ Κρυπτοφέρρης

Κανὼν ἕτερος, οὗ ἡ ἀκροστιχὶς

14 «Ἄθλους ἀνυμνῶ μάρτυρος στεφηφόρου· ὁ ὕμνος Ἰωάννου...»

Ποίημα Ἰωάννου Εὐχαΐτων
τοῦ Μαυρόποδος

(*138* φ. 321 Palatinus gr.)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
22/07/2020 01:35:17 EEST - 89.39.71.157

www.tezaurliturgic.ro

Κανὼν ἕτερος, οὗ ἡ ἀκροστιχὶς

15 «Λαμπρῶς γεραίρω τὴν χάριν Δημητρίου ἐγὼ ὁ Ἰωάννης»

Ποίημα Ἰωάννου Εὐχαΐτων

(138 φ. 322 Palatinus gr.)

Κανὼν ἕτερος, οὗ ἡ ἀκροστιχὶς

16 «Ἀθλοφόρον Δημήτριον ᾄσμασι Μάξιμος ὑμνῶ...»

Ποίημα Μαξίμου τοῦ Πλανούδη

(141 φ. 136 Palatinus gr.)

Ἐξαποστειλάριον

τοῖς μαθηταῖς συνέλθωμεν

1 Τὸ τοῦ Χριστοῦ σωτήριον ἐκμιμούμενος πάθος...

(267 σ. 347 Παρ.)

2 Θεογεννῆτορ Πάναγνε τῶν ἀγγέλων ἡ δόξα...

(Ἔνθ' ἀνωτ.)

Ἄλλο

Φῶς ἀναλλοίωτον Λόγε

3 Ἐν τῷ σταυρῷ καθοπλίσας τὸν Νέστορα δι' ἐκείνου...

(Καυσοκ. Θ 77 φ. 320 β Λαύρ. *1130* φ. 180 Βατ.)

Ἄλλο

Ἐν πνεύματι τῷ ἱερῷ

4 Σταυρὸν καθοπλισάμενος τοῦ ἐχθροῦ τὰς ἐπάρσεις...

(Καυσοκ.)

Ἄλλο

Γυναῖκες ἀκουτίσθητε

5 Πορφύραν ἐξ αἱμάτων σου στολισαμένη ἔνδοξε...

(1130 φ. 183 Βατ.)

Μεγαλυνάρια

1 Τὸν μέγαν ὁπλίτην καὶ ἀθλητὴν...
2 Χαίροις τῶν μαρτύρων κλέος στερρὸν...
3 Τὸν πεποικιλμένον ἐν ἀρεταῖς
4 Τοὺς ἀνευφημοῦντάς σε εὐλαβῶς...
5 Ὡς ἀστὴρ ἀνέτειλας νοητὸς...
6 Δόξῃ ἀθλοφόρε μαρτυρικῇ...
7 Αἴτησαι εἰρήνην παρὰ Θεοῦ...

(Καυσοκ.)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
22/07/2020 01:35:17 EEST - 89.39.71.157

www.tezaurliturgic.ro

Κῶδ. Καυσοκαλυβίων.

Ἀκολουθία προεόρτιος
εἰς τὸν ἅγιον μεγαλομάρτυρα Δημήτριον
ποιηθεῖσα
ὑπὸ Συμεὼν ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης

Εἰς τὸν Ἑσπερινὸν

Στιχηρὰ προσόμοια

Ἦχος β΄ Ὅτε ἐκ τοῦ ξύλου σου.

Λάμπεις ἐν τῷ κόσμῳ τηλαυγῶς,
ἔνδοξε Δημήτριε μάρτυς,
ὥσπερ ἀστὴρ φαεινὸς
σκέπεις δὲ ἑκάστοτε
πάντας ἐκ βλάβης ἐχθρῶν
καὶ λυτροῦσαι κακώσεως
καὶ ζάλης παντοίας
ὅθεν προεόρτιον
σῆς πανηγύρεως
μνήμην ἐκτελοῦντες ἐκ πόθου
τὴν ἀντίληψίν σου αἰτοῦμεν
ὅπως σε ὑμνήσωμεν γεραίροντες.

*
* *

Μάρτυς ἀθλοφόρε τοῦ Χριστοῦ
θαύμασιν ἐν γῇ ἀπαστράπτεις
οἷά περ ἥλιος,
ἅγιε Δημήτριε,
διὸ τῆς μνήμης σου
τὰ προοίμια σήμερον
τελοῦντες ἐν πίστει
πάντες οἱ φιλέορτοι
προεορτάζομεν·
ὅθεν παρρησίαν ὡς ἔχων
πρέσβευε πρὸς Κύριον σῶσαι
ἐκ φθορᾶς καὶ θλίψεως τοὺς δούλους σου.

*
* *

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
22/07/2020 01:35:17 EEST - 89.39.71.157

www.tezaurliturgic.ro

Λόγχαις ἐκεντήθης τὴν πλευρὰν
διὰ τὸν νυγέντα σωτῆρα
ἐν τῷ σταυρῷ τὴν πλευράν·
τούτου γὰρ τὰ στίγματα
πόθῳ ἐζήλωσας,
ἀθλοφόρε Δημήτριε,
δεικνύων τοῖς πᾶσι
τὸ ἀκαταγώνιστον
τῆς μαρτυρίας σου.
ὅθεν καὶ τρωθεὶς ὁ διώκτης
βέβληται λαβών σου τὴν πεῖραν
τῆς ὁμολογίας, ἀθλητὰ λαμπρότατε.

*
* *

Δόξα ἦχος δ΄.

Δεῦτε ἅπαντες πιστοὶ
τὴν τοῦ ἀθλοφόρου Δημητρίου μνήμην
προεορτάσωμεν πόθῳ
φύσει οὖσαν μετ᾽ ἐγκωμίων,
ὡς ἔφη ὁ Σολομών,
καὶ χαρμονὴν λαῶν ἀκατάληκτον
τὴν ὡς ὁ μαγνίτης τὸν σίδηρον
τοὺς φιλεόρτους ἡμᾶς ἐφελκύσασαν σήμερον
οὐ πάλαις, οὐ δρόμοις
κατεπειγομένους τιμῆσαι αὐτὴν
ἀλλὰ τῇ τοῦ μάρτυρος ἐνθέῳ μιμήσει
πρὸς τὰ τῷ Θεῷ φίλα τε καὶ εὐάρεστα
καὶ ἡμῖν σωτήρια,
ἵνα τῇ προαιρέσει μάρτυρες γενόμενοι
τῶν αὐτῶν ἐκείνῳ ἀξιωθῶμεν μισθῶν
παρὰ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ
καὶ σωτῆρος τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

*
* *

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον

ἦχος δ΄. Ὡς γενναῖον ἐν μάρτυσιν

Σωτηρίας λιμένα σε
τὸν πανάκλυστον, ἄχραντε,
καὶ πραεῖαν ὄντως γαλήνην ἔχομεν

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
22/07/2020 01:35:17 EEST - 89.39.71.157

www.tezaurliturgic.ro

οἱ ἐν πελάγει, Θεόνυμφε,
σφοδρῶς χειμαζόμενοι
τῶν τοῦ βίου δυσχερῶν
καὶ δεινῶν περιστάσεων
διὰ τοῦτό σοι
καὶ προστρέχομεν πάντες ἐκβοῶντες
εἰς αἰῶνας μὴ ἐλλίπῃς
τῶν ἱκετῶν σου προϊστασθαι.

*
* *

Σταυροθεοτοκίον ὅμοιον

Ἡ ἀμνὰς ἡ κυήσασα
τὸ ἀρνίον τὸ ἄκακον
τὸ τὴν ἁμαρτίαν ἐλθὸν ἰάσασθαι
παντὸς τοῦ κόσμου, πανάχραντε,
οἰκείῳ ἐν αἵματι
τὸ σφαγὲν ὑπὲρ ἡμῶν
καὶ ζωῶσαν τὰ σύμπαντα
σύ με ἔνδυσον
γυμνωθέντα τῆς θείας ἀφθαρσίας
ἐξ ἐρίου τῷ σῷ τόκῳ
περιβολὴν θείας χάριτος.

Εἰς τὸν Στίχον

Στιχηρὰ

Ἦχος πλ. β΄. Αἱ ἀγγελικαὶ

Χαίροις ὁ κλεινὸς
ἐν τοῖς μάρτυσι καὶ μέγας
ὄντως ἀθλητὴς
καὶ τῆς πλάνης καταλύτης,
Δημήτριε τρισμάκαρ,
ὃς τὸ αἷμα ἐξέχεας
διὰ τὸν Χριστὸν τὸν πάντων κτίστην
φρούρησον ἡμᾶς τοὺς ὑμνητάς σου
θερμῶς ψάλλοντας
ὁ Δημητρίου βραβευτὴς
Χριστὲ δόξα σοι.

*
* *

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
22/07/2020 01:35:17 EEST - 89.39.71.157

www.tezaurliturgic.ro

Πᾶσά σε ψυχὴ
ποθεῖ, μάρτυς, ἐκ καρδίας
καὶ διακαῶς
σοῦ ἐρᾷ καὶ τὴν γλυκεῖαν
σοῦ κλῆσιν ἐν τῇ γλώσσῃ
περιφέρει, Δημήτριε,
καὶ σοῦ ἀπολαῦσαι τῆς τῶν μύρων
γλίχεται χάριτος ἐκ πόθου
οὕτως, ἔνδοξε,
σὲ ἐμεγάλυνε Χριστὸς
ἐν γῇ ὃν ἐδόξασας.

***

Νέος ἀληθῶς,
μάρτυς, ἄνθρωπος ἐδείχθης
πᾶσαν τῶν παθῶν
ἀπορρίψας τὴν κηλῖδα
καὶ ξύλου γεγευμένος
τῆς ζωῆς, ὦ Δημήτριε,
ὅθεν καὶ ἱδρῶτας ἁμαρτίας
σύμβολα νεκρώσεως οὐ ρέεις,
παμμακάριστε,
ἀλλ' ἀφθαρσίας ἀληθοῦς
δείγματα τὰ μύρα σου.

Εἰς τὸν ὄρθρον

Κάθισμα

Ἦχος α'. Τὸν τάφον σου σωτὴρ

Ὡς φίλον σε Χριστοῦ
ὡς θεράποντα θεῖον
ὡς μάρτυρα στερρὸν
ὡς λαμπρὸν τροπαιοῦχον
γεραίρομεν τελοῦντες νῦν
ἑορτὴν προεόρτιον
πρὸ τῆς μνήμης σου
ὡς φιλεόρτων τὰ πλήθη
ὅπως ἔχωμεν
σὲ πρὸς Θεὸν θερμὸν πρέσβυν,
Δημήτριε ἔνδοξε.

***

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
22/07/2020 01:35:17 EEST - 89.39.71.157

www.tezaurliturgic.ro

Δόξα ὅμοιον

Σινδόνι μὲν Χριστὸς
νεκρωθεὶς ἐνειλίθη,
Δημήτριε σοφέ,
καὶ ἀρώμασι θείοις
ἐτάφη ὁ ὑπέρθεος
σὺ δὲ ἄταφος ἔμεινας
εἰς τὸ φρέαρ δὲ
ἀπορριφεὶς δι' ἐκεῖνον
ὡς ἀρώματα
μύρα λαμβάνεις ἐκ τούτου
ὡς μύρον τὸ ὄνομα.

***

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον

Προστάτις ἐνεργὴς
ἀνεδείχθης τῷ ὄντι
ἡμῶν τῶν ταπεινῶν,
παναμώμητε κόρη,
ὡς μήτηρ χρηματίσασα
τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἔννοιαν·
ὦ παράδοξον
καὶ ἀνερμήνευτον θαῦμα
βροτοῖς ἅπασι
καὶ τοῖς ἀγγέλοις ὁμοίως,
σιγῇ δὲ τιμώμενον.

Μετὰ τὴν β' Στιχολογίαν

Κάθισμα

ἦχος δ'. Ταχὺ προκατάλαβε

Τῆς μνήμης σου σήμερον
προεορτίοις ᾠδαῖς
τελοῦντες προοίμια
βοήθειαν παρὰ σοῦ
αἰτοῦμεν, Δημήτριε,
δίδου οὖν ταῖς εὐχαῖς σου
πρὸς Θεόν, ἀθλοφόρε,

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
22/07/2020 01:35:17 EEST - 89.39.71.157

www.tezaurliturgic.ro

ὅπως μετ' εὐφροσύνης
ἐκτελέσωμεν πάντες
καὶ τὴν σὴν πανήγυριν τῇ ἐπαύριον.

***

Θεοτοκίον ὅμοιον

Ἡ μόνη κυήσασα
τὸν ποιητὴν τοῦ παντὸς
ἡ μόνη κοσμήσασα
τὴν φύσιν τῶν γηγενῶν
τῷ τόκῳ σου, ἄχραντε,
ῥῦσαι ἡμᾶς ἐκ πάσης
τῶν δαιμόνων παγίδος,
στῆσον δὲ ἐπὶ πέτραν
τῶν Χριστοῦ θελημάτων
αὐτὸν ἐκδυσωποῦσα ἐκτενῶς
ὃν ἐσωμάτωσας.

Κοντάκιον

Τὸν ἄφθαρτον καὶ ζῶντα . . . .

Ὁ οἶκος

Ὁ κατέχων τὰ σύμπαντα
τῇ δρακὶ ἐσταυρώθη
ὃν ὑμνείτω ἡ κτίσις·
τοῦτον οὖν ζηλῶν Δημήτριος
ἐν σταυρῷ λελογχευμένον
ἐν ἔρωτι τὰς ἀγκάλας ἐξέτεινε
καὶ πλευρᾷ τὰς λογχεύσεις ὑπεδέξατο
ριφεὶς δὲ νεκρὸς
τῷ φρέατι συγκέκλεισται
καὶ ὡς θάλασσα ἔβλυσε
ῥεῖθρα μύρων ἀκένωτα·
θαυμάτων δὲ πηγαὶ ἐξεδόθησαν
καὶ σώματα καὶ πνεύματα ἰάθη πολλῶν
καὶ πλάνη δὲ πᾶσα ἐπαύθη
καὶ ὁ Λυαῖος πέπτωκε
καὶ σὺν ἐκείνῳ Χριστὸν οἱ διώκοντες
πιστοὶ δὲ μύροις κραυγάζομεν

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
22/07/2020 01:35:17 EEST - 89.39.71.157

www.tezaurliturgic.ro

ταῦτα σώματός εἶσι
τοῦ πανάγνου Δημητρίου
ἐν ᾧ Χριστὸς ἐδοξάσθη
ὁ ζῶν ἀναστὰς τριήμερος.

Ὁ Κανὼν

ἦχος πλ. β'. Κύματι θαλάσσης

Κύματι θαλάσσης
ὁ πάλαι βυθίσας
Θεὸς τὸν τύραννον
σοὶ ἰσχὺν δέδωκε
κατὰ τυράννου ἀθλοῦντι,
ἀλλ' ἡμεῖς ὡς μέγαν μάρτυρα
τῷ Κυρίῳ ᾄδοντες
ὑμνοῦμέν σε Δημήτριε.

*
* *

Κάλλιστε μαρτύρων
ἑόρτιον μέλος
καὶ πανηγύριον
ᾆσμα νῦν πρόσδεξαι
ὁ τῇ σφαγῇ σου τὴν λόγχην
τοῦ Χριστοῦ σου μιμησάμενος
καὶ θανάτῳ νέκρωσιν
ζωοποιόν, Δημήτριε.

*
* *

Ἄνω θείᾳ δόξῃ
καὶ κάτω τοῖς μύροις
οἱ ἐπουράνιοι
καὶ οἱ ἐπίγειοι
κεκυσμημένον ὁρῶντες
εὐφημοῦσί σε, Δημήτριε,
τῇ ψυχῇ γὰρ πάμφωτος
σαρκὶ δὲ τελεῖς ἄφθαρτος.

*
* *

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
22/07/2020 01:35:17 EEST - 89.39.71.157

www.tezaurliturgic.ro

Ἵνα σου τὴν πίστιν
τῷ κόσμῳ γνωρίσῃ
καὶ τὴν ἀγάπησιν
πληροῖ σε μύρων Χριστὸς
ἀπὸ τῆς σῆς πλευρᾶς, μάρτυς,
βλύζειν ταῦτα παρασχόμενος
καὶ τῷ τάφῳ κείμενος
ῥέεις ζωήν, Δημήτριε.

Ὠδὴ γ'. Σὲ τὸν ἐπὶ ὑδάτων

Σὲ τὸν πεφιλημένον
ὡς πάναγνον Χριστοῦ ἐσφαγμένον
ἡ σύμπασα ὁρῶσα
ἐκ τάφου μύρα ἐκβλύζοντα
Χριστῷ κράζει, Δημήτριε,
οὐκ ἔστιν ἅγιος
πλήν σου Κύριε φιλάνθρωπε.

*
* *

Σύμβολα τῆς ἁγνείας
ἀνέδωκεν ἐκ σοῦ εὐώδη μύρα
Χριστὸς τὴν κεκρυμμένην
θείαν ἐν σοὶ χάριν φαίνοντα
τοῖς κράζουσι, Δημήτριε,
οὐκ ἔστιν ἅγιος
πλήν σου Κύριε φιλάνθρωπε.

*
* *

Ἤνοιξας τὰς παλάμας
καὶ δέδεξαι τὰς σφαγὰς τῇ πλευρᾷ σου
καὶ νεκρωθεὶς δέ, μάρτυς,
δίχα ταφῆς καὶ μνήματος
ἐρρίφης κράζων, ἔνδοξε,
οὐκ ἔστιν ἅγιος
πλήν σου Κύριε φιλάνθρωπε.

*
* *

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
22/07/2020 01:35:17 EEST - 89.39.71.157

www.tezaurliturgic.ro

Μνῆμα σὸν ἀπεδείχθη
καὶ τάφος σου τὸ φρέαρ ᾧ ἐρρίφης.
καὶ γὰρ ἡ θεία χάρις
ταῖς ἐνεργείαις σε ἔδειξε
τῶν μύρων θαυμαζόμενον
καὶ νῦν τοῖς θαύμασι
καταλάμπει σε, Δημήτριε.

Κάθισμα

Ἦχος γ΄. Τὴν ὡραιότητα

Τὴν καθαρότητα
τῆς πολιτείας σου
καὶ τὴν λαμπρότητα
τοῦ μαρτυρίου σου
κατανοοῦντες οἱ πιστοὶ
βοῶμέν σοι, ἀθλοφόρε,
μέσον ἡμῶν πάρεσο
τῶν τῆς μνήμης σου σήμερον
ὕμνον προεόρτιον
ἐκτελούντων ἐκ πίστεως
φρουρῶν ἡμᾶς ταῖς πρὸς Θεὸν λιταῖς σου,
Δημήτριε μέγιστε μάρτυς.

Ὠδὴ δ΄. Τὴν ἐν σταυρῷ σου

Τὴν ἐν σταυρῷ φρικτὴν ἐκκέντησιν
σοῦ Δεσπότου ζηλῶν
διακαῶς ἐβόας·
τῷ μώλωπι ἰάθημεν
τῷ σῷ λυτρωτὰ
καὶ πόθῳ σου τὸ πάθος
καὶ τοῦτο δέχομαι.

*
* *

Ἑβδόμην, ἔνδοξε, παρήλασας
τῆς ὀγδόης ζωὴν
βιώσας θείοις ἔργοις.
παρεῖδες γὰρ τὰ πρόσκαιρα

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
22/07/2020 01:35:17 EEST - 89.39.71.157

www.tezaurliturgic.ro

καὶ ὅλος καινὸς
ἀπεδείχθης ἁγνείᾳ
καὶ θείοις αἵμασι.

*
* *

Ρωμαλεώτατον τὸν Νέστορα
νικητήν τε δεινοῦ
Λυαίου ἀπειργάσω
ὃν ῥήξας διεσπάραξε
ταῖς σαῖς προσευχαῖς
καὶ σφαγεὶς Χριστοῦ μάρτυς
ὤφθη ἀοίδιμος.

*
* *

Ὥρμησας δόλῳ θανατῶσαί σε
ὁ σκορπίος νεκρὸς
ὡράθη παραυτίκα
ἰδὼν θεοφορούμενον
σὲ καὶ φωταυγῆ
καὶ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ
πίπτει καὶ ὁ νοούμενος.

Ὠδὴ ε'. Θεοφανείας σου Χριστὲ

Θεοφανείας τοῦ Χριστοῦ
ὡς ἀληθῶς ἐξεικόνισμα ὤφθης
καὶ ἐδείχθης φῶς λαοῖς, Δημήτριε,
τοῖς νυκτὶ τῆς πλάνης καθεύδουσιν,
οὓς ἀνέστησας πρὶν νεκρούς
ζωώσας λόγοις σου
καὶ νῦν ἐν μνημείῳ
σοῖς μύροις τοὺς ἐν γῇ εὐφραίνεις ἅπαντας.

*
* *

Νέος ἐδείχθης ἀληθῶς
τὸν ποιητήν σου βροτὸν γεγονότα
τῆς πλευρᾶς τῇ λόγχῃ μιμησάμενος
καὶ τὸ τούτου φαίνεις μυστήριον·
ὁ Δεσπότης γὰρ λογχευθεὶς

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
22/07/2020 01:35:17 EEST - 89.39.71.157

www.tezaurliturgic.ro

αἷμα σὺν ὕδατι
ζωὴν ἡμῖν βλύζει
καὶ σὺ τὰ μύρα πιστῶν εἰς ἰατήριον.

***

Διὰ θανάτου πρὸς ζωὴν
διὰ σφαγῆς πρὸς χαρὰν μεταβαίνεις·
ἀθανάτου γὰρ ζωῆς δωρήματα
ὁ μόνος ἀθάνατος νέμει σοι
καὶ τὸ σῶμά σου μὲν φθορᾶς
ὤφθη ἀμέτοχον
ψυχὴ δέ σου δόξης
πληροῦται ἐν οὐρανῷ, θεῖε Δημήτριε.

***

Ἐκ λογχευθείσης ζῶν πλευρᾶς
καὶ λογχευθεὶς τὴν πλευρὰν Χριστοῦ πόθῳ
ἐξ αὐτῆς τῶν μύρων τὴν ἀνάβλυσιν
ἐκομίσω, μάρτυς Δημήτριε,
καὶ ὑπνώσας οἷα νεκρὸς
ὑπὲρ τὴν φύσιν ζῆς
νέμων ζωὴν πᾶσιν ἐκ τάφου,
ῥῶσιν ψυχῆς τε καὶ τοῦ σώματος.

Ὠδὴ Γ'. Συνεσχέθη

Συνελήφθης
σαρκὶ οὐκ ἐδέθης
ὅλος τῆς πλάνης ταῖς σειραῖς,
τὸν γὰρ ποθῶν Δεσπότην
σαρκωθέντα λογχευθέντα ζῶντα
ὡς δεσμόν, μάρτυς, τὸ σῶμα κατέλιπες
καὶ ἐβόας τοῖς σὲ θανατοῦσι
πάντες μισοῦντές με ἄρχοντες δωρεὰν
νῦν διὰ Χριστὸν νεκροῦτε, σφάττετε.

***

Ἀνῃρέθης
ἀλλ' οὐκ ἐχωρίσθης
ὅλως τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ·
διὸ καὶ νεκρωθεῖσα

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
22/07/2020 01:35:17 EEST - 89.39.71.157

www.tezaurliturgic.ro

σοῦ ἡ σὰρξ ὡς λογχευθεῖσα, μάρτυς,
ὁμοῦ καὶ αὕτη τῇ ψυχῇ τῇ θείᾳ σου
κεχαρίτωται καὶ ἐδοξάσθη·
ἐν ἑκατέροις γὰρ ὁ Χριστὸς ἐνεργεῖ
μύρα τῇ σαρκὶ καὶ φῶς τῷ πνεύματι.

***

Βροτοκτόνον
κατήργησας ὄφιν,
μάρτυς, τῇ λόγχῃ τῆς πλευρᾶς·
εἰ γὰρ καὶ ἔσπευσέ σε
θανατῶσαι, τοῦ Χριστοῦ ὁπλῖτα,
ἀλλ' ἐκ τούτου μᾶλλον οὗτος τέθρανσται
οἱ πιστοὶ δέ σου διὰ τοῦ πάθους
ἀναζωούμεθα ἀθανάτου ζωῆς
ἔναρξιν τοῖς μύροις σου λαμβάνοντες.

***

Βασιλέα
τὸν τῆς ἁμαρτίας
ἅμα τυράννῳ ἀναιρεῖς·
σὺ γὰρ θανὼν ταῖς λόγχαις
πάλιν ζῆς θεαρχικῇ δυνάμει
καὶ ἀφθαρσίας σύμβολα ἐπλούτησας,
δι' ὧν τέρπεις τε καὶ ζωοῖς πάντας
πιστούς, Δημήτριε, ἐν ᾧ Χριστὸς ἐδοξάσθη
ὁ ζῶν ἀναστὰς τριήμερος

Ὠδὴ ζ'. Ἄφραστον θαῦμα

Ἄφραστον τέρας!
σὺ τὸν Λυαῖον κατέστρεψας
σαῖς πρεσβείαις Νέστορα φρουρῶν
καὶ διὰ Χριστὸν
σφάττῃ ζῶν, Δημήτριε,
καὶ ἀναβλύζεις ἡμῖν τὰ θεῖα μύρα
τοῖς βοῶσι | Χριστὲ εὐλογητὸς εἶ.

***

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
22/07/2020 01:35:17 EEST - 89.39.71.157

www.tezaurliturgic.ro

Τέτρωται ὄφις
κατὰ καρδίας, Δημήτριε,
ὡς ἐτρώθης λόγχῃ τὴν πλευράν,
καὶ πίπτει δεινὸν
δαιμονίων σύστημα,
οἱ εὐσεβεῖς δὲ εὐφραίνονται σοῖς μύροις
ἐκβοῶντες | Χριστὲ εὐλογητὸς εἶ.

*
* *

Ὄλβιος τάφος
ὄντως ὁ σός, ὦ Δημήτριε,
ὁ νεκρόν σου ἄφθαρτον πλουτῶν
ζωῆς τοὺς κρουνοὺς
βλύζει μύρα ἄπαυστα
εἰς σωτηρίαν ἡμῶν τῶν μελῳδούντων
ὁ Θεὸς | μεθ' ἡμῶν τοῦ Δημητρίου

*
* *

Νόμους ἀνθρώπων
ἀκολουθῶν, μάρτυς ἔνδοξε,
ἐν τῷ τάφῳ κρύπτῃ ὡς θνητός·
τούτου δὲ πηγὴν
μύρων φαίνεις ἄφθονον·
εἰς σωτηρίαν ἡμῶν τῶν μελῳδούντων
ὁ Θεὸς | μεθ' ἡμῶν τοῦ Δημητρίου.

*
* *

Μία δόξα
πατρὸς υἱοῦ τε καὶ πνεύματος,
ἣν κηρύττεις καὶ ταύτης, σοφέ,
πλουσίως τυχών,
μέγιστε Δημήτριε,
καταφωτίζων τοὺς πίστει μελῳδοῦντας
ἡ Τριὰς | ὁ Θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Ὠδὴ η'. Ἐκστηθι φρίττων

Ἔφριξε σμῆνος δυσμενὲς
καὶ κατησχύνθη δὲ
τῶν δαιμόνων ἡ πληθὺς
ἰδοῦσα τὴν ψυχήν σου βαίνουσαν

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
22/07/2020 01:35:17 EEST - 89.39.71.157

www.tezaurliturgic.ro

εἰς οὐρανοὺς ἐν φωτί,
ἐκ τάφου δέ σου μικροῦ τὸ σῶμα
τὰ μύρα ἀναβλύζει·
οἱ πιστοὶ δὲ βοῶμεν,
Χριστὸν ὑπερυψοῦντες
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

*
* *

Λέλυσαι σώματος θνητοῦ
τὴν ἐπουράνιον
δὲ ἐναπείληφας ζωήν.
Ἀδὰμ τὸν νέον γὰρ μιμούμενος
λόγχῃ ἐτρώθης πλευράν
καὶ μένεις, Δημήτριε, ἀπαύστως
φρουρῶν τοὺς μελῳδοῦντας
ἱερεῖς εὐλογεῖτε
λαὸς ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

*
* *

Πέλεις τῷ σώματι νεκρὸς
ὁ Λοῦπος δὲ ὁ σὸς
ἀριστεύει ὢν πιστὸς·
λαβὼν γὰρ τὸν χειρὸς δακτύλιον
καὶ τὸν χιτῶνα τὸν σὸν
θαυμάτων πληθὺν ἐκ τούτων πράττει
καὶ τὸν Χριστὸν κηρύττει
καὶ ἀθλεῖ ὑπὲρ τούτου
αὐτὸν καὶ σέ, ὦ μάρτυς
Δημήτριε, τιμῶμεν.

*
* *

Ὦ τῶν χαρίτων τῶν ἐν σοί!
ὢ τῆς ἁγνείας σου!
ὢ σφαγῆς ὑπὲρ Χριστοῦ!
ἰδοὺ γὰρ ὑπὸ γῆν μὲν τέθεισαι
καὶ συγκαλύπτῃ χοΐ
τὸ σῶμα θνητὸν ὡς κεκτημένος,
ἀλλ' εἰς τὸν κόσμον φθάνεις

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
22/07/2020 01:35:17 EEST - 89.39.71.157

www.tezaurliturgic.ro

ὥσπερ ἄγγελος, μάρτυς,
καὶ πάντας ἐπισκέπτῃ
Χριστὸν τοὺς ἀνυμνοῦντας.

Ὠδὴ θ'. Μὴ ἐποδύρου μου

Μὴ ἀνιῶ, ὦ πατρίς μου,
ὑπαχθεῖσα τυράννοις
ὧν δι' ἐμοῦ ἀπαλλαγὴν
εὑρεῖν ἐπιζητεῖς.
ἐκλυτρώσομαι γὰρ καὶ νῦν ἐκ θλίψεων
καὶ πληρώσω παντοίων
ἐνθέων ἀγαθῶν
καὶ φυλάξω καὶ σώσω
λέγει Δημήτριος·

* * *

Ἐπὶ ταῖς σαῖς μεσιτείαις
τῶν δεινῶν λυτρωθεῖσα
ὑπὸ τὰς σὰς διεφυλάχθην
πτέρυγας ἀεὶ
νῦν δὲ παρὰ δόξαν ἀναμέσον τῶν δεινῶν
στροβουμένη ἀθλίως
προστρέχω ἐπὶ σὲ
καὶ κραυγάζω σοι
βοήθει μοι, Δημήτριε.

* * *

Γῆ με καλύπτει καὶ τάφος
ἀλλὰ πλήρης ὁ κόσμος
ἐμῆς ὀσμῆς ἐκ τῶν μύρων
χάριτι Χριστοῦ·
μὴ φοβοῦ οὖν, πατρίς μου, ἐμὲ κατέχουσα·
τοὺς ἐχθρούς σου γὰρ πάντας
πατάξω ἐν Χριστῷ
καὶ φυλάξω καὶ σώσω
σὲ τὴν τιμῶσάν με.

* * *

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
22/07/2020 01:35:17 EEST - 89.39.71.157

www.tezaurliturgic.ro

Ἀγαλλιάσθω γῆ πᾶσα,
Θεσσαλονίκη χαῖρε
ἡ εὐσεβής· τοῦ γὰρ Χριστοῦ
ὁπλίτης ὁ λαμπρὸς
μετὰ σοῦ ἐνοικεῖ φυλάττων καὶ σώζων σε
καὶ ἐχθρούς σου συντρίβων
πληροῖ σε ἀγαθῶν
ᾧ καὶ κράζει τιμῶσα
χαίροις Δημήτριε.

Ἐξαποστειλάριον

Τοῖς μαθηταῖς συνέλθωμεν

Τὸ τοῦ Χριστοῦ σωτήριον
ἐκμιμούμενος πάθος
πανεύφημε Δημήτριε,
λόγχαις ἐσφαγιάσθης
καὶ μάρτυς ἔννομος ὤφθης
βασιλείαν ἐντεῦθεν
τῶν οὐρανῶν ἀπείληφας
καὶ στεφάνους τῆς δόξης
ὑπὲρ ἡμῶν
ἐκτενῶς ἱκέτευε τῶν ἐκ πόθου
τὰ θεῖα προεόρτια
τῆς σῆς μνήμης τελούντων.

Θεοτοκίον ὅμοιον

Θεοφανὴς παράδεισος
ὤφθης ἔχουσα μέσον
ξύλον ζωῆς τὸν Κύριον,
ἄχραντε Θεοτόκε,
ἐξ οὗ φαγόντες οὐκ ἔτι
ἀποθνήσκομεν ὅλως
ἀλλὰ ζωὴν ἀμείνονα
διὰ σοῦ ζῶμεν πάντες
τὸ τοῦ σταυροῦ
ὅπλον περιφέροντες καὶ νικῶντες
τὸν ἀποστάτην τύραννον
σὲ ὑμνοῦμεν, Παρθένε.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
22/07/2020 01:35:17 EEST - 89.39.71.157

www.tezaurliturgic.ro

Εἰς τοὺς Αἴνους

Στιχηρὰ

Ἦχος α΄. Τῶν οὐρανίων ταγμάτων

Μαρτυρικὴ πανδαισία
προεορτάζεται.
δεῦτε οὖν ᾄσμασι θείοις
ἑτοιμασθέντες πάντες
τὴν μνήμην Δημητρίου τοῦ ἀθλητοῦ
χαρμοσύνως τελέσωμεν,
ὅπως μεσίτην θερμότατον πρὸς Χριστὸν
τοῦτον ἔχοντες σωζώμεθα.

* * *

Ἀναπολοῦντες τὴν δόξαν
ἧς περ ἠξίωσαι
παρὰ Χριστοῦ ἀξίως
εὐφημοῦμέν σε πίστει,
Δημήτριε τρισμάκαρ καὶ εὐλαβῶς
τὴν σεπτήν σου πανήγυριν
προεορτάζομεν σήμερον ἐν ᾠδαῖς
οἱ ποθοῦντές σε φιλέορτοι.

Δόξα. ἦχος πλ. δ΄

Τοῦ μεγάλου καὶ μυροβλύτου μάρτυρος
Δημητρίου τοῦ παμμεγίστου
προεόρτιον μνήμην σήμερον ἐπιτελοῦντες
καὶ τῶν Νοταρίων ἀθλοφόρων
Μαρκιανοῦ καὶ Μαρτυρίου
τὴν πανήγυριν ἑορτάζοντες
μεσίτας αὐτοὺς πρὸς τὸν Θεὸν προβαλλόμεθα
βοῶντες αὐτοῖς:
ἀθληταὶ γενναιότατοι
προσδεχόμενοι τὰς παρ᾽ ἡμῶν ὑμνῳδίας
παράσχητε ἡμῖν τῶν ὀφλημάτων τὴν λύσιν
ταῖς πρὸς Θεὸν ἱκεσίαις ὑμῶν
καὶ τὴν εἰρήνην καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
22/07/2020 01:35:17 EEST - 89.39.71.157

www.tezaurliturgic.ro

Κῶδ. Καυσοκαλυβίων.
Γ86 φ. 38β Λαύρας.
1130 φ. 164 Βατοπεδίου.

Ἰδιόμελον

Ἦχος πλ. α'. Πρὸς τὸ: Σαλπίσωμεν ἐν σάλπιγγι.

Ποίημα Εὐσταθίου Θεσσαλονίκης

Συνδράμωμεν ἐν πίστει τε καὶ πόθῳ
βοήσωμεν ἑόρτια
καὶ κροτήσωμεν χεῖρας ἅπαντες
ἐν τῇ δι' ἔτους πανηγύρει
τοῦ ἀθλοφόρου Χριστοῦ·
στρατιαὶ οὐράνιαι εὐφραινέσθωσαν
καὶ τὸν λογχευθέντα διὰ τὸν λόγχῃ νυγέντα Κύριον
καὶ τὸ θράσος τοῦ Λυαίου καθῃρηκότα
θαρσαλέως θαυμαζέτωσαν.
ἡ γῆ τε καὶ ἡ θάλασσα
τὰ τοῦ λαμπροῦ φωστῆρος παράδοξα σημεῖα
κατὰ χρέος εὐφημείσθωσαν·
ἡ νεότης τὸν χαλινὸν
οἱ ἐν τῷ γήρει τὴν βακτηρίαν
οἱ ἐν συμφοραῖς τὸν προστάτην
οἱ ἄποροι τὸν πλουτιστὴν
οἱ ἐν εὐπορίᾳ τὸν οἰκονόμον
τὴν συμμαχίαν οἱ στρατιῶται
οἱ ἐν πελάγει τὸν συμπλωτῆρα
σὺν πᾶσι τὸν ἑαυτῆς στερρὸν ὑπέρμαχον
πόλις Θεσσαλονίκη
καθικετεύοντες οὕτως εἴπωμεν·
περίδοξε Δημήτριε
πρόφθασον ἐξελοῦ ἡμᾶς
ἀπὸ πάσης ἀνάγκης
καὶ σῶσον τοὺς δούλους σου ταῖς ἱκεσίαις σου.

Ἐν Παρισίοις, Ἰούλιος 1934.

† Ο ΠΡ. ΛΕΟΝΤΟΠΟΛΕΩΣ ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗΣ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
22/07/2020 01:35:17 EEST - 89.39.71.157